

КЭРЭЧЭЭННЭРБИТ БЫРААҢЫННЫКТАРЫНАН!

Мария ЛИСТИКОВА

САХА ДЪАХТАРА

Сарсырдаангы саһарга
Сырсыкаалаһа сүүрэр
Сырдатар сармалыным,
Сүүдэи нэлэ угуһар
Сүһүмнүүр сүлүстүү,
Суоһаабыты сөрүүкэтэр
Саймаархай сыһыктыгы,
Сардык сыһаас

Сирейдээх,
 Сибээһэй салгынынан
 Сайгыраачы сууммут,
 Сир сайынты суутулугар
 Сылаасты сууламмыт,
 Сааһа көмүс утахтарын
 Сыһыарарды долгуйбут
 Солко нуурал суһуохтаах,
 Саныһыйбыты саататар,
 Сылайбыты сынньатар,
 Сыһыйбыты сөрүүктэтэр
 Сибээһэй синкиардын,
 Сылаанныытар алынтаах
 Сэмэйдирэ сэгэрим,
 Сахалыра дыахтарым.
 Соһор санаалаары
 Сулустуу сырдааи.

Сынхата суох суолууан
Сизээн сирдиик,
Соготох сэтэрин
Сүрөөн сылытар
Сахам дьахтара,
Сыһыллар сүбүһүүү,
Сүүрэллэр сулуустуу,
Сүөгүйдөөх санаатын
Сардагытын суоһа
Сарсымгыны сабалаллыу

Сайдары санылар
Сахам дьахтара,
Сапарылар сарсырдам
Сибигиниер сиккилар,
Саасны санаам
Салаллар сылама,
Сибигинэй сүмэтэ,
Сорсунаах саргыта
Сахам дьахтара!
Сирим сэмэй сирэмэ,
Сайаас санаата,
Сатарылар сиккитэ,
Сайсарылаах саргыта
Сайдар сана саргыта
Сахам, сахам дьахтара!

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 29 (7258) • 1992 жыл. Кудун тутар 7 күнэ. Субуота • Сызакта 8 харчы

ЭЛБЭХ ОБОЛОНУУ—ЭРЭЙ дуу, **ДЬОЛ** дуу?

Маныха маарынныр ыытымы
соторутаадыта буолбут оройуон
Герой-ийэлэрин кытта көрсүүгэ
эмиз барыллбыта, Аастыйбыт
астаах сааһырыт ыйэлэр: «Онно-
ор урут, көмөтө суох эрдэхпити-
нэ, төрөөбүппүт, Билигин харса
суох оҕолокон иһинг. Элбэх оҕо—
киһинэ дьоло»,—диэн эдэрдэргэ
сүбэллэр кэрнитэ хардарытара.
Кинилэр ортолоругар 14-кэ тиийэ
оҕолоохтор бааллара. Ити ыйэлэр
бары кэрнитэ сэрэн иннинээки
кэм, ол аата отутус сыл, оҕолоро.
Оройуон үрдүнэн 67 Герой-ийэ
баарыттан эдэрдэргэ кинрсэрэ
үһүөлэр эрэ.

Норуот туругун үрэтэр демографиярбыт «нэһилиннь» ахсаана «биллиитигэр оқолонор ийэлэргэ сэлтөөх усулдуобуйаны тарыиы биллэр суолталаах» диил биэргэтэллэр. Ол аата урут быр-бааччы озорбут буоллахпыт дуу? Саарбахтыбын, Сайдыллаах Европа дойдуларыгар Африка уонна Азия со-рох госу­дар­ство­ларынаа­дар то­во абы­рах­тык тө­рүү­лэ­рий? Вэ­ба­и­ти­гэр чү­гас­ты­ы ыл­ла­ха, ким­нээ­р баа­й­дык то­тук оло­ро­р са­ха ы­ла, олох өссө үтү­гэй эрдэ­һинэ, би­ир-ни­и оро­нон му­гур­данна­ра сө­дөх буол­батах этэ. Ити сай­дыл­лаах ому­кур­та үтү­ктүү, сай­дыы бэл­гитэ дуо?

Бу — судургу мыйтыгы буолбатах бүтүн проблема. Итиннэ чолгу быһаарыах иһин, дойдубутугар демография наука быһымытынан ситэ-хото сайда илэстэ атахтыыр. Онон «дьахтар эр киһилин тэнгэс аахсар быраантаммыта атахтыыр» дииэн халбархайдым эбэтэр «манньык кырымычын олох кэлиэтин эрдэттэн сэрэбэит эбиттэр» дииэн көрүлүү кэрнэтэ быстах быһаарынан хайын охсунуохха сөп. Ол өлүктөр манньык олох кэлиэтин

«сэрэйбэтэх» эдэр нйэлэри кытта бидиһинээрэм.

Чураалчы сэлэнэнтүгэр оло-
рор идээларинэн эргээн үлэниттэрэ
Платонотар дэиэ кэргэн 7 кыыс
3 уол оҕолоохтор. Кыралара 2
ыйдаах, оттон улахан кыыстара
22 саастаах, туспа ыал буолан
олорор. 4 ыйдаах оҕолоох-
тор. Онон байыта 41 саастаах Люд-
мила Дмитриевна «эбээ» дэнэр
буолбут. Билигин оҕуолаҕа үө-
рөнөр 6 оҕолорун уонна кыра ки-
һилэрин кытта бодьуустаһааллар.
Бүтэһик оҕолорун арыс сыл буо-
лан баран оҕолорумттар эбит. Ки-
һи маанык көпсөнү:

—Оголоммунт дьон байжлалын эрэй диебэт буудлахыт. Өндөөлсөнгэсн туран элбэх оголоммунт. Урут тыгыннаагар эбэбэт бүбэйднээр буолан, сэл буолаат үлэлнэр этим. Билигин өгдөрбүү туралларыгар түбөһиһарэн одох ыраата. Ыһаагар олүү бородууытабыт тийбэттин да жарыат. Билигингэ 2 сибииһэллээхыт, мантан ыла эбэн ниттүөхыт.

Онтон эгнэ оройуон кишингэр олорор Макаровтар 8 уол, 3 кыыс одолоохтор. Киинилэртөн үлэһит буолбуттара улахан уоллара эрэ, осуолабы үөржүөччигэ алтыалар, онтон ураты 4—дүһ дьонно, Ийэлэрэ Парасковья Спиридоновна:

— Кыра эрдэхтэтэн эмэхситтар миниги «бу элбэх оворолуох эрйдэх» дэһиллэрэ. Элбэх оҕону көрүү-хараһыны эрйдэһэр биллэр. Вэйэм 14-с сылын үлэлэббиксэ оворолбун көрөн олоробун. Бу рынок кэмигэр хара үлэвэ уолаттар туһалаах буолуохтара. Кыас оҕону таһыһынарар да уустугурда, таһас-сак сымалата сүрдүнэ. Сүһүлүөхтүт. Оҕон быйдырын сааскыттан

үүт аска уочаракта анхныспахныт.
Идэлэни тахыган нуормабыт сөл
буолаар күрдүк.

Мөхүүрә суох олох ыараата, Уол буолуохтааҕар, икки үс оҕону аһатар-таһыннарар улахан сыраппа арыйар күнү үүннү. Правительствот өртүттэн көмө оҕоһудулубат диэди айымта бэрт. Билигин аһардас Чурапчы салалтаныытыгар 415 дыахтар оҕолорун көрөн олороллор. Кинилэртэ көмө харчы бэриллэр. Республика Верховный Советын кэлэр сессиятын көрүүтүгэр 5 уонна онтон элбэх оҕолоох нүөлэртэ пенсияларыгар 20 бырыһиан эбии, о. д. а. чөлүөтүмүтүр киллэрилиннэхтээхтэр.

Оройуон гинеколог-арааһа Н. К. Нурезпарова: «Ийэ уонна киһи өбөлөрө, доруобай эрэ буолаллар, элбэх оҕолоннолоро биһирэбиллээ бэсэ буоллуга. Иһалэргэ доруо-бууларынан эолутар түһэрэр иннин-тан, харастанан туран 2-3 сылы-һан арыттаан өбөлөннөлөрүтөр сү-бэллэнбэт. Олорор, үлэллэр усу-луобуйабыт ыарахан, климаттыт таһыны буолан, дыахталлар үгү-сүн бүүрдэринэн ыалдьаллар. Гинекологическай ыарыылаахтар сылга иһинтэ эмтэнэхтээхтэр этэ да, хирургическай отделение иһи-нин көрүллэр 5 куюйка хаан да эһииттээбэт. Райпо төрөөрү сыл-дьар уонна өбөлөрүн эмчээрэр дыахталларга эһи бэрлээр ас-уол кэмэийин улаатыннарарын, арааһын элбэтсэн сон этэ».

Адыбах ахсанинаах саха омуга олох ыархата дьээн ыһыттынан кэбиסתхистина, эстэр суолта киирэрбит биллэр. Итинни өйдөөн-санаан туран, бэйэбит илэнибит иһигэр баар ылаахтарга толору туһанан, иһилэргэ көмөлөһөн эрдэйдэрин чэчээлүнү иһин баар иин.

В. НИКИФОРОВ

ЫНЫ ЭРДЭТТЭН ТЭРИНЭР ОРДУК

[illegible]

на, мантан мала бэйэ үүн
нэриг бурдугун хомби
норм өнгөрөөхтээхит.

«Миллардаһай» совх.
Мириилтатады отделение
тын урагун үүнүүтүн эе
нотун салайааччыны, ме
спублика билгилдээх бур
дугу үүннэрээччиги
«Бочусэ эһага» орде
наах Гаврил Данилов
Николаевны кытта көрсө
сөөккы мыйыга балам
ни хайдах ыһымалдан ил
рин туһунан кыдасты
көпсөннэргэр өөрдөстүүбү.

— Быйыл мыйыллы
таах 400 гектардаах ба
һаһада уонна суоһу аһы
лыга боолан культурал

ры үүнээрэр 110 гектар-
даах бааһыналарбатыгар
хаары чыгытанин икис
төгүл ыттан бүтэрдийт.
Бу күнүзгө 500 тонна
органической уодурадуу
кыналардыт. Кэлэр кү-
нүн «Заря» сууртаах са-
дыһынаын 70 гектардаах
бааһынаттан хомубуох-
пут. Ааспыт сылга салы-
һыта 16 гектарга бо-
руобалаан ысыһыт
уонна күнүн гектары ах-
сыттан 25-ти гектэри
хомубулут. Онон мин
сиир бурадуун үүнээрин
кубаана суохтун саба-
данна. Мунан ыла сыл-
ба салыһынаа ыһыттан

лаппа хэнгэтиэхпит. Итин-
из бааһынавы огоруута
туттуллар үчүтэй адай
техникабыт суоһун кэри-
тэ. Сыл аайы трактор,
комбайн эргэрэн иһэр.
Аны, совхозпут үрөһэи,
тус-туһунан коллективнай
предприятиеларынан үлэ-
лэир буоллубут. Ити
магнай утас ыарахаттар-
даах буолууһу, ордуң тыа
хаһайыстыбатын техни-
ката атыылаһыллар со-
мута торомуһа суох үр-
дэбитэ даҕаны бурдугу
үүннэргэҥ ылычча са-
наммат буолууну үөскөт-
үэ, Иланынан, иккиттэ
көстүүтэ дуустугуруох кур-

дук, Быдырынын Усть-Иа-
менегорскайга барап иш-
сэтинбит олоххо киирбэт
буолда бадахтаах, Оро-
йуонига «Бурдуга» холбо-
лук тариллар дьэн сурах
баара. Чурапчыга хааста
да тыа хаһаайыстыбатын
управлениетыгар тахса
сырыттым да итинээ чол-
чу быһаарымны ылды-
тым. Совхозпут республи-
кага төрүлүбүт. «Саха
бурдуга» ассоциацияда
биир бастакынан киирбэ-
тэ. Билигин, төһө да түс-
түбүнан предпринятиени
арахса барбыт иһин, ити
ассоциация толору бы-
рааптаах чилиэннэринэн

буулагыг. Бийыл сайын ассоциация үбүлэжиллээн 1000 тонна бурдугу харайар мекылаат тутуу та саваланыхтаах Агта мэлэһигэ туһууан кэлсэтии өрйүүнуга, одон додон да буоллар, артаһа, үһүс сымлар барда да, күн бүгүнгээһигэ дээрэ олгонун да тардар таас төстүбүтэ бидлибэт. Итиннэхэ салгыы кэлсэтии эрэ буолбанын, булар, олоххо ниллэрэр, хаһаа ниллэниир туһууан быһаарылыы иаада. Сыйыа салиһыаһыи үүннэрини баһылаан иһнэхпит, баяны тарыни эрдэгиттэ саваланаа быдан өндүк буолуо.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.

Сарсынгы күнгэ тардыһы

Телефон өрө тырылыы түстэ.

— Сөл. Николай Афанасьевич эйиэхэ эбэниэс дилэниэ, сөл буолуо эгэ. Дистопливо эгин ылаахтаахпыт, — кэпсэтиннэ олох-дьаһах өгөтүгүн хааччынар комбинат директора С. Р. Евграфова үлэтин күнө сарсыарда 9 чаас быдан инниттэн садалар. Кини намчы саныгар мана барыта сүктэрийдэр — комбинат сайтар кэскилин быһаарсыы, үлэни тийгини быһаарыы, коллектив түмүү.

Светлана Романовна Дальнай Востоктаагы технологическай институту бүтэрбитэ, идэтинэн — экономист. Бу комбинаты 1988 сыллаахтан салайар. Кэлээт, тутулуутун туһунан көпсөтүнэ хас да сый устата барыт комбинат таас коруунун туттарыы болпуруохун күүскэ туруорсан үп-харчы көрдөрбүтэ, корпус 1990 сыллаахха үлэҕэ киирбитэ. Хара маннагыттан үлэ онорон таһаарытын харах далайтар туһуута. Күн бүтүн да кини өстүөлүгүр комбинат хас бирдин үлэтинэн ыйга ким төһөнү үлэниэхтэ, ону хайдах төлөрбүтэ ырылгычы ырыттылар сатар. Бу дьаһааһаах, дьэсэнилинэ, бэрээдэк сатарыбыт кэмгэр бу коллективка үлэ онорон таһаарытын өрө таһаарар туһугар ахсаабанна үлэниилэр уонна ону ситиһилэр.

— Комбинаты приватизацияда ытыгы туһунан болпуруоху райсоветка көтөҕө сылдьыбытың. Ол билгени ханна тинидэ? — диир директортан ыйытабын.

— Икки үс сылынан приватизацияда барарбыт сиир мүлчүрүйбэт. Онон билгини онно бөлөмнөнү үлэни ытытабыт. Сүрүн фондарабытын аагына сылдьабыт. Ол барыта 1 мөл. 400 тыһ. солк. тэп-тайык курдук. Оборудованиэ 70-80 бырыһыана өргэ. Эргэ корпустарбыт амортизациялара бүтүлэр. Онон сүрүннээн бу сана дьэбэт төлөнүөхтээх. Комбинаты коллективнаан ылаары ынаабыт.

— Төгө итинник толукта кэллэңи?

— Төгө итинник толукта кэллэңи?

Иккибит биэрэ үһүсэ, иккитэ алтыһа үөрэнэллэр. Дьэ үлэтигэр өгөдөрбүт улаханчык көмөлөбөйтөр, бөһүлөрүн байылар көрүһэр дьон. Кэргэмминэн үлэни хаһан да найылааппыт, ким баарынан дьэ үлэтин төлөрөр. Ил-лэ көмүр баарбын өрдүк сөбүлүүбүн. Кэлин олох биримэ буолбат буолдум. Иистэнэри баайары да сатыыр эгит. Сайыгы өртүгэр сиргэ-уонка дьэ кэргэмминэн сылдьарбытын сөбүлүүбүт.

— Сах дьахталлара атын өмүк дьахталларыттан туох уратылаахтар дии саныгыңи?

— Тулуурдаахтар, үлэнииттэр уонна холуулар. Төһө эмэ үчүгэй усулуобуйаах сирдэргэ оло-рооччулар хаһымтаан көп-сөтөллөрүн үгүстэ истэ-бит ээ.

— Дьахтар кини дьахтар коллективни сайаара ма-рахан буолбатах дуо?

— Төттөрүтүн, өрдүк. Мин бэйэм, дьахтар, нээ буолан туран кинилэр кы-нчаларын өрдүк өйдүү-бүн уонна өмнө ол курдук алара кыһыныдылларын да өр кинитээвэр даһаас-табыллаахтык утарыахпын сөп.

— Олохпут наһаа ма-раага. Билгини дьол туһу-нан көпсөтүнэххэ сөп дуо?

— Мин дьыга, опти-мист иһинбит. Билгини да санаабын түһэрбөппүн. Норуот бүтүүтэ саһар туһа суох дии саныабын. Үлэниэххэ наада. Үлэ эрэ билгини быһыһа. Дьом-иор да итинник ээбин. Харчыны харчы онорорун туһары олох түсүүтэ бы-таарыада.

Дьэ итинник кини би-гини оройуонмут дьахтал-ларыттан бирдэстэрэ Светлана Романовна Ев-графова — дьоллоох дьэ кэргэн ийэтэ, түмсүүлэх коллектив сайаагыты, оройуонмут Советин депу-тата Поэт эппитинин эи тулаар күн көмүс сарда-налар сатылаатынар, сир дьоллоох чыычахта-ра чуопчаардынар. Свет-лана Романовна.

М. СИДОРОВА

1934 сыллаахтан 1957 сыллаахха ди-ри үлэнииттэр Чурап-чытаагы педучилище Са-ха сиргэр үөрөх, сир-дык тарҕамытыгар уһу-лугчу оруолламыта. Манна үөрэммит 600-чэ-кэҕэ чутаһыыр ыччат рес-публика бары мунукта-рыгар тиниэн норуоту ү-рэхтээһингэ, культурнай революцияны ытыгыта үлэнииттэргэ. Кинилэри уһуйбур-уураппит үтүө-көниэх дьоннортон бири-дэстэринэн, учууталлар учууталларынан, учил-ше хара маннай аһы-лыарыттан сабыллар дьэри үлэнииттэр А. Ф. Винокурова буолар.

Кини соторутаагыта 85 сааһын туолда. Агафья Феоктистовна туһунан урут да оройуон хаһы-аһыгар суруллан турар. Мин ону хатылыы бар-бакка, бу дьиктилээхэй кини олоһун урут дьонго-көниэх билэ иһик тү-гүннэригэр тохтуохпун ба-рабын.

Иккилээвэр тулааһа хаалбыт кыһы эбэтэ-ниппитэ. Кинилэр кэлин улуус киниэ буолбут Уол-баа олохтоотара. Маннэ 1921 сыллаахха бастаан комсомолтаан аҕа-төрүлүбүтэ. Аһыс ыччат онно чилиэнэни киирби-титтэн бирдэстэрэ Ага-фья Салзетинэ этэ. Ол сааһыгар Оймонкөнтөн киирбит бандыыттар учууталларын Семен Ме-фодисович Кочины тутан ылар ытаары Чычма-ха илдьыттары кини-лиэннэ айдааран босхо-лоппута. Киниэх комсо-молга киирбиттэрин учуу-таллара этэн биэрбэнэ, өдөлөр бандыыттар чүүтчэнилэригэр бы-һааммыттар.

Общественнай олоххо активнай комсомолканы 1925 сыллаахха буолбут Саха сирин дьахталларын бастаан сьенигэр делега-тынан талыттар. Ол сый сэттис ылааһын бу-таран Якутскайдаагы со-ветскай-партиянай оскуо-лада үөрэнэ киирэр.

Сэттэ сый дьыһаар-дээхтик үөрэнэ рабфакты онтон пединституту бү-тэрбитэ. Ити кэм устаты-гар үөрэнииттэн икки та-гулээн уһула сылдьы-быта. Ол маншынтан этэ.

Огдообо хаалбыт тааһа иккистээн кэргэмминэн атын сиргэ көһөрүгэр Уолбатаагы дьэтиэн ту-лааһах балтыгар Агафья суруйтарбыт. Дьэтиэн почтада куортамнаабыт уонна 100 солк. харчыны ылан үөрэнэ сылдьар балтыгар ыппыт. Дьэ итиник иһа хаһан ылан, дьэтиэнэн дьону сүүлүк-түүр дьэи балыһан раб-фак үһүс курсуутан уһу-лан кэбиспиттэрэ. Дойду-тутар төһөн таһаан ити

ойдөрүн-санааларын эр-дэ уһугунарбыта. Учи-лище үгүс учууталлара, 100-чэ студенаара са-риин тоһонугар атта-мыттар, 45 эдэркээн олох кыргыһы тоһону-гар быстыбыта.

Оччолорго Агафья Феоктистовна училище профкомун председателэ этэ. «Барытын — фронт-на!» дьэи патриотическай хамсааһыны салайсыбыта. «Советская Саха сира» танковой колонна тутуу-

УЧУУТАЛЛАР УЧУУТАЛАРА

дьэтиэн, киниэхэ аһа-мат үс-түөрт кыра сүө-һүнү оччотооһуга сана-сүһүөгөр тура сатыыр колхозка биэрбитэ, бэйэ-тэ чилиэн буолбута. Са-рыһы быһа үлэһэн ба-ран, кырдыгыта таһа-рынар ыспырааһа ылан баран иккистээн үөрэ-кэр киирэр Иркутскайдыр. Ол өрөһү экиретиһин сии-биир тохтообот. Аһы комсомолуттан уһула-лар. Ону учууталлара кө-мүскэһэн, салгыы үө-рэнэ дьоллоһор.

Дьэ ити курдук эрэй-дээхтик үөрөнөн история уонна география учуу-талык идэтин ылан кэр-гэмминэн, Николай Осипо-вич Винокуровтыын, Чу-рапчытаагы педучилище-да 1934 сыллаахха үлэ-нин кээллэр. Чурапчыга киириллэрэ эмнэ туһунан көпсөтөн.

Бастээхтэн аһычча-чугас олоһор Алаартан кини талыһааһа оһу-һу-нан киириллэрэ ыла кии-риллэр. Төрдүө буолан аһаһыһылар: директору-нан аһаһыт Н. А. Иза-нов кэргэмминэн уонна кыра оһогунаан уон-на Винокуровтар. Саты-кэрэһтэ сэттэ хонук айа-һаан Чурапчыга буолу-тара.

Педтехникум тутула-тутара. Олорор дьэ су-ба. Көһдөйдөрө эрэ бү-түт дьэһэлэр түннүтэрэ, аһаһара аһаһан туралла-ра. Аһаһара сятариллэ-илик, сорохторугар муос-тата талыһаһыттар кы-лаастарга үөрэх дьылын садалаабыттар.

Агафья Феоктистовна уонна Николай Осипович кэрэ, эдэр саастара ма-на аһыһа. Бу санаахта-ха, олус да үлүһүйэн, кыһаһан-күһүнэн үлэ-ниилэрэ эбит. Учебник суох буолан Агафья Фе-октистовна бэйэтэ кылга-тан конспектээн баран он-тун уһуларара. Полити-ческай литературада, фи-лософияда тардыһыы күүһүрбүтэ. Бэл бирдэ куораттан таһыбыт лек-торы философия болпу-руостарынан «тумнаран» туурадаахпыт. Кинигэни ааһымнан үлүһүйүппүт.

Аһа дойдун иккис са-ринтин садалаһыта, Иса-паниа, Хасан куол, Хал-хы-Гол сэриндэрэ, Ча-лов, Громов хорсун бы-һыһылара оччотооһу сту-денттар патриотическай

Р. САВВИН.

АРЕНДА БАРСЫ БИӨРӨР

Варвара Михайловна Сидцева салайааччытаах эи үтү онорунан дьарыһтанар биригээдэ «Мугудай» совхоз Мара-лааһытаагы отделениетын үс аренднай коллективтарыттан бастыһынара. Аһыһыт сыйга госуларстааһа 236 тонна үтү, 47 тонна эи хуттаран, сыйы 99 тыһ. солк. барыстаах тү-мүктээбитэ, төрүүбү 100 бырыһыан тыһынаах иннитэ.

Быйылгы татым оттоох-настаах кыстыкка сүөһүнү быһа түһэрбэнэ, эңирэппэһэ күүххэ үктэһэрингэ коллектив хас бирдин чилиэнэ сыйал сорук туруорууһун үлэнииргэр салайааччы кини быһаарар оруоллаах.

Сорох отделениеларга арендаһан үлэнииттэр биригээдэ-лэр үрэллэбит эбэтэр аатыгар эрэ аренда курдук сылдьар эбит буоллахтарына, Төбүрүөһүгэ аһа хайдах эмэ салгыт этэ, үтү дьэһэтигэ, ботучу сөбүс хамнаһы аахсан кө-лөһүнү тилиһэрингэ үлэнир санаалаахтар. Билгини урукку курдук буолбатах — ыһык кэмэ. Ол да кини үлэҕэ сыйлаан да төстү уларыһахтааһын Төбүрүөһү ферматыгар эрдэтиэн, олохтоохтук ойдоон-санаан үлэнииттэр.

Билгини сыйла-баһа үтү маа эһиллэр. Сага төрүү-көһүнэ — түснэ үөрүү. Итигэргэ үлэни илэһэһи-садала-һык Варвара Михайловна иһэнэ.

Симонка: аренднай биригээдэ салайааччыта В. М. Си-дцева.

Т. Карпашевская фотота.

